

Koncepce Muzea hlavního města Prahy se zaměřením na období 2009-2014

Zpracovala: PhDr. Zuzana Strnadová, ředitelka Muzea hlavního města Prahy ve spolupráci
s členy vedení muzea

Obsah:

1. Úvod
2. Muzeum hlavního města Prahy
 - 2.1. Sbírky a odborná činnost
 - 2.2. Objekty
 - 2.3. Zaměstnanci
 - 2.4. Muzeum a hlavní město Praha
3. Prezentace Muzea hlavního města Prahy
 - 3.1. Prezentační produkty
 - 3.2. Prezentace muzea a hlavního města Prahy v zahraničí, mezinárodní spolupráce
4. Strategické cíle Muzea hlavního města Prahy pro období 2009-2014

1. Úvod

V současné době se Muzeum hlavního města Prahy nachází na konci období, pro které byla zpracována střednědobá koncepce v roce 2003. Úkolem této nové koncepce je zanalyzovat uplynulé období a stanovit priority a hlavní cíle Muzea hlavního města Prahy, jako nezaměnitelné kulturní instituce působící v Praze, pro období 2009-2014.

Pro tuto koncepci byla jedním z hlavních východisek **Koncepce kulturní politiky hlavního města Prahy**, jejíž aktualizovanou verzi schválilo Zastupitelstvo hl.m.Prahy dne 25. 10. 2007. V ní je jako první z dlouhodobých zásad, které by měly orgány města při svém rozhodování naplňovat, uváděna následující : „Praha chce být v nejlepším slova smyslu otevřeným městem, které respektuje svou tradici, využívá historického potenciálu a současně vytváří podmínky pro nové inspirace, trendy a formy kulturního života a umělecké tvorby“...“hodnota historického dědictví a síla tradice zavazují dnešní generaci Pražanů a především odpovědné představitele města, aby udrželi a pokud možno posílili jedinečné postavení Prahy jako uznávané kulturní metropole střední Evropy.“ (Koncepce kulturní politiky hlavního města Prahy, dále jen KKP, str.17 a str. 3)

Jedním z nejdůležitějších předpokladů pro další rozvoj činnosti je **stabilizace objektů**, které muzeum pro svoji činnost využívá. Za pozitivní a perspektivní považuji skutečnost, že v současnosti je většina našich budov, na rozdíl od předchozího období, ve vlastnictví hlavního města Prahy a muzeum k nim má ve zřizovací listině vymezena práva hospodaření. Dokončili jsme plánovanou rekonstrukci a dostavbu depozitárního areálu ve Vojtěchově, v příštím roce bude dokončena výstavba depozitáře „E“ v areálu Stodůlk. Již v roce 2004 jsme začali připravovat rekonstrukci a dostavbu hlavní budovy muzea na Florenci, která by měla být zahájena v roce 2013; v letošním roce byla zahájena další dostavba Vojtěchova. Zahájili jsme jednání s naším zřizovatelem o přípravě a realizaci projektu Pražského archeologického muzea.

V uplynulém období jsme cíleně usilovali především o odpovídající a zároveň perspektivní uložení našich bohatých sbírkových fondů, ve kterých počet jednotlivých předmětů již překročil jeden milion, což představuje více než 600 tisíc inventárních čísel. Sbírkové – historické, archeologické a sbírky instalované v Müllerově vile - jsou nepochybně nenahraditelným základem našeho muzea a jejich časté stěhování v posledních několika letech rozhodně neprospívalo ani jim samým ani systematické práci s nimi. Byl zpracován „Rámcový plán sbírkotvorné činnosti a práce se sbírkami Muzea hlavního města Prahy pro léta 2005-2010“. Náš zásadní cíl definitivního odpovídajícího uložení sbírek v depozitářích odpovídajících současným světovým standardům bude dokončením novostaveb depozitářů ve Stodůlkách a ve Vojtěchově naplněn.

Mohu konstatovat, že od roku 1994 až do roku 2010 je aktivita našeho muzea zaměřena především na **získání, rekonstruování a budování depozitářů** odpovídajících současným světovým standardům. Po úspěšném dokončení depozitárních areálů v pražských Stodůlkách a ve Vojtěchově se budeme moci více zaměřit jak na **systematickou práci se sbírkami**, tak především na jejich **prezentaci**. Začneme pracovat na scénáři nových stálých expozic do zrekonstruované hlavní budovy muzea Na Poříčí, které by měly zahrnout i nedávnou historii Prahy (současná stálá expozice končí rokem 1784). Zároveň budeme vytvářet i novou podobu instalace Langweilova modelu Prahy do nové budovy muzea, která bude zahrnovat všechny výstupy z právě probíhající digitalizace tohoto unikátního modelu. Na ni bude navazovat nová expozice pražského urbanismu. V této oblasti pak před námi stojí ještě jeden velký cíl pro další období – realizace **Pražského archeologického muzea**, ve kterém by bylo možné moderně prezentovat obrovské a cenné archeologické sbírky. A to nejen formou expozic či výstav, ale i otevřených depozitářů. Pro tento účel muzeum potřebuje získat buď vhodný

nevyužitý, dobře dopravně dostupný, objekt nebo vhodný pozemek, na kterém by bylo možné nové muzeum postavit.

Nebylo by muzea bez „muzejníků“. V předchozí koncepci jsem si stanovila zrealizovat pro mě asi nejtěžší úkol - reorganizaci muzea s cílem vytvoření funkčních vazeb směrem dovnitř i ven. Tato **zásadní restrukturalizace** byla realizována během roku 2004, později následovaly ještě další drobné reorganizační změny. Mohu konstatovat, že tento krok významně přispěl ke zkvalitnění a zefektivnění činnosti muzea. Od roku 1990 se více než zdvojnásobil počet sbírkových předmětů, ve stejné míře narostla i ostatní agenda, především ekonomická a smluvní. Počet zaměstnanců se však od roku 1990 v podstatě nezměnil. Je zřejmé, že tato reorganizace byla úspěšná a pro další rozvoj činnosti muzea nezbytná. Pokud chceme v dalším období zvládat zákonné lhůty pro katalogizaci a inventarizaci rychle rostoucích objemů sbírkových fondů, bude nutné personálně posílit především oddělení archeologických sbírek. Za nezbytné považuji také **zvýšení průměrné mzdy v muzeu** alespoň na úroveň celostátního průměru a získání finančních prostředků pro vyšší osobní ohodnocení zaměstnanců.

Přecházím k další důležité oblasti naší činnosti, kterou je **prezentace muzea**. V letech 2003-2008 jsme se chtěli zařadit mezi nejvýznamnější kulturní instituce v Praze a stát se muzeem otevřeným Pražanům i návštěvníkům Prahy. Vzhledem k tomu, že vývoj v této oblasti nemůžeme objektivně zhodnotit sami (pouze na základě vývoje návštěvnosti či monitoringu médií), zadali jsme v roce 2007 zhotovení analýzy této oblasti s cílem zpracování nové prezentační a komunikační strategie společnosti Cultureplus, spol. s r.o., specializující se právě na problematiku efektivnějšího využívání ekonomického a informačního potenciálu kulturního dědictví. Ve spolupráci s touto společností tak vznikla **„Prezentační a komunikační strategie Muzea hlavního města Prahy“**, která je přílohou této koncepce. Nepochybně se nám dařilo naplňovat další z našich cílů – rozšířit a zkvalitnit nabídku aktivit pro veřejnost. Velkou pozornost věnujeme dramaturgii našich výstav a publikací, získali jsme i několik ocenění v národní soutěži muzeí Gloria Musaealis. Realizovali jsme i několik výstav v zahraničí. S radostí mohu konstatovat, že významně vzrostl počet programů pro děti a mládež a rodiny s dětmi, tedy pro jednu z našich hlavních cílových skupin. Byla zpracována „Koncepce práce muzea s mládeží“. Pro další období plánujeme ještě další rozšíření této činnosti, jejímž centrem se stane koncem letošního roku otvírané „Muzeum pro děti“. Rozšířila se i nabídka pro ostatní návštěvníky muzea, které bychom od letošního roku chtěli více napojit na naše muzeum prostřednictvím Klubu přátel muzea.

Pro období 2009-2014 je naším hlavním cílem naplnit identitu Muzea hlavního města Prahy jako živé, přátelské a otevřené kulturní instituce, která uchovává a vypráví historii Prahy a Pražanů a je nezaměnitelnou součástí domácího i evropského kulturního prostředí.

Muzeum hlavního města Prahy by pak zároveň mělo naplnit všechny znaky kultury, resp. kulturní organizace, která je v Kulturní politice hlavního města Prahy definována následovně :

- je nositelem identity města;
- vede občany k identifikaci s městem;
- vytváří kvalitní prostředí „veřejného prostoru“ pro obyvatele a návštěvníky města;
- je významným ekonomickým faktorem;
- napomáhá rozvíjet lidský potenciál;
- má schopnost překonávat jazykové, národnostní, mentální, geografické i další hranice, bariéry a předsudky;
- je nutnou součástí vzdělávání jako faktoru společenského rozvoje;
- působí jako prevence proti vzniku sociálně patologických jevů;
- slouží rozvíjení etických hodnot v souladu s evropskými a světovými kulturními tradicemi;

- zvyšuje kvalitu občanské společnosti a je vnímána jako ukazatel kvality demokracie;
- je významným městotvorným prvkem;
- zvyšuje prestiž města v zahraničí.

(KKP, str. 7)

V jednotlivých kapitolách v úvodu vždy stručně zhodnotím současný stav v dané oblasti a poté se budu věnovat specifickým koncepčním záměrům.

2. Muzeum hlavního města Prahy

Muzeum hlavního města Prahy je jednou z příspěvkových kulturních organizací zřizovaných hlavním městem Prahou – obcí i krajem zároveň. Mezi těmito organizacemi je pak jediným muzeem, a to muzeem historickým, dokumentujícím historii i současnost našeho hlavního města. K významným datům naší historie patří **3. říjen 1881**, kdy Sbor obecních starších královského hlavního města Prahy rozhodl o založení muzea, **12. květen 1883**, kdy byly otevřeny první expozice veřejnosti v budově bývalého kavárenského pavilonu a konečně **27. září 1900**, kdy první návštěvníci vstoupili do nové neorenesanční budovy, která je dodnes přirozeným centrem muzea.

Základem každého muzea - i toho našeho - jsou jeho sbírky, které v průběhu doby narůstají, budovy, v nichž působí, a lidé, kteří v něm pracují.

2. 1. Sbírkový a odborná činnost

Sbírkový, které vznikaly v průběhu 127 let existence muzea, v současné době tvoří kolem 526 tisíc inventárních čísel, z toho je 205 tisíc inventárních čísel historických sbírek a 321 tisíc inventárních čísel archeologických sbírek. Celkově se jedná o více než 1 milion kusů sbírkových předmětů.

Sbírka historická a archeologická (ve vlastnictví kraje Praha) je zapsána v centrální evidenci sbírek ministerstva kultury (podle zákona č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy), jako Sbírka muzea hlavního města Prahy pod evidenčním číslem SHM/002-05-10/219 002 a archeologická sbírka (ve vlastnictví České republiky) je zapsána jako Archeologická sbírka muzea hlavního města Prahy pod evidenčním číslem SAM/002-05-10/220 002 (jedná se o archeologický materiál získaný vlastním výzkumem po roce 1993).

V uplynulém období byla hlavně díky zásadní reorganizaci činnosti MMP odstraněna roztržitost správy sbírek, která spočívala především v rozdělení odborné a fyzické správy sbírek mezi různá oddělení muzea. Reorganizací byl vytvořen důležitý předpoklad k zajištění řádné komplexní správy, evidence a ochrany muzejních sbírek, což byl jeden z hlavních cílů předchozího období. Byla vytvořena nová organizační struktura muzea a v jejím rámci byly deponitáře sbírek převedeny pod jednotlivá sbírková oddělení, byl vytvořen úsek hlavního kurátora sbírek, který je zároveň náměstkem ředitelky pro odbornou činnost a koordinuje činnost oddělení historických sbírek, oddělení archeologických sbírek a oddělení vnitřních služeb.

Nejcennější část muzejních sbírek představují sbírky historické. Výjimečné místo mezi nimi zaujímá model Prahy vytvořený Antonínem Langweilem (1791–1837), nejznámější a v dobrém slova smyslu také nejatraktivnější exponát muzea. Od roku 2006 do současnosti probíhá unikátní projekt digitalizace tohoto modelu, který je plně financován zřizovatelem – hlavním městem Prahou.

K významné další změně z hlediska správy sbírek a práce s nimi došlo u archeologické sbírky. Na základě reorganizace byly utlumeny archeologické výzkumy a naprostou prioritou je zpracování výzkumů s cílem napravit nedostatečné zpracování sbírek z minulých let.

Vzhledem k novele památkového zákona č. 20/1987 – zákon č. 1/2005 jsme správně předpokládali, že objem archeologických sbírek Muzea hl.m.Prahy poroste v nejbližších letech ještě rychlejším tempem než dosud díky nově stanovené povinnosti přebírat a ukládat archeologické nálezy z území Prahy, shromážděné jinými, nesbírkotvornými institucemi do Prahou zřízeného, tedy našeho, muzea. Pro zajištění dalších odpovídajících depozitárních prostor jsme ve spolupráci s naším zřizovatelem přistoupili k vyprojektování a realizaci další dostavby depozitárního areálu ve Vojtěchově. Kromě funkčního systému správy a evidence sbírek jsme se v uplynulém období zaměřili na jejich kvalitní a trvalé uložení. Poprvé v novodobé historii muzea bylo dosaženo stavu, kdy sbírky jsou ukládány v současném standardům odpovídajících depozitářích v objektech ve vlastnictví muzea, resp. hlavního města Prahy.

Rozhodnutím našeho zřizovatele v návaznosti na usnesení vlády ČR bylo v rámci oddělení historických sbírek zřízeno od konce roku 2008 územní odborné pracoviště tradiční lidové kultury.

*Základním střednědobým strategickým dokumentem pro další rozvoj sbírky se stal „**Rámcový plán sbírkotvorné činnosti a další práce se sbírkami Muzea hlavního města Prahy pro léta 2005-2010**“.*

Počet sbírek se stále zvyšuje, nejrychlejším tempem rostou, vzhledem k trvajícimu stavebnímu boomeru, sbírky archeologické.

Hlavní priority z hlediska evidence sbírek 2009-2014 :

- a) převedení dosavadních údajů o sbírkách a nová katalogizace do systému DEMUS,**
- b) vytvoření obrazové databáze všech významných sbírkových předmětů,**
- c) úprava starých záznamů převedených do počítačové databáze podle současných standardů,**
- d) verifikace, resp. vytvoření lokačních seznamů ve všech depozitářích,**
- e) revize a verifikace stavu evidenčních záznamů na základě inventarizací,**
- f) digitalizace starých inventárních knih.**

Období 2009-2014 bude pro sbírky Muzea hlavního města Prahy zcela přelomovým z hlediska jejich **uložení**. Po letech stěhování (obzvláště po roce 1989) by během těchto let měly být stávající sbírky již definitivně a kvalitně uloženy ve dvou depozitárních areálech.

V areálu depozitářů a odborných pracovišť ve Stodůlkách bude po zprovoznění objektu „E“ (2009) určeného pro nejcitlivější historické sbírky ještě nově definováno využití objektů A-D (potřebné stavební úpravy 2011). Budou tu uloženy **téměř všechny historické sbírky**, s výjimkou sbírky velké kamenné a sádrové plastiky. Dále zde bude uložena výstavně a badatelsky nejfrekventovanější **část archeologické sbírky**, která by se však v dalších letech měla stát součástí nového Pražského archeologického muzea. Na jeho vizi jsme začali pracovat již před dvěma lety.

V depozitárním areálu ve Vojtěchově u Benešova bude ještě v letošním roce v novém lapidáriu uložena sbírka velké kamenné a sádrové plastiky, která se sem přestěhuje ze stávajícího lapidária a částečně také z pronajatého depozitáře z Bouchalky). Bude pokračovat **ukládání archeologických sbírek** do rekonstruovaných budov mlýna a stodoly a od roku 2010 i do dalšího nově postavené budovy. Díky těmto novým prostorám bude konečně možné převzít velké množství nálezů, které tzv. čeká před našimi branami a podle zákona 20/1987 Sb. ve znění pozdějších předpisů je majetkem hl.m.Prahy a má být uloženo v jím zřízeném muzeu.

Hlavní priority z hlediska uložení, ošetření a zpřístupňování sbírek 2009-2014

- a) **definitivní uložení historických sbírek v areálu depozitářů a zřízení odborných pracovišť ve Stodůlkách – vznik uceleného komplexu pracovišť především historických sbírek (depozitáře – evidence sbírek – kurátoři – konzervátorské dílny – fotoatelier – digitalizační pracoviště) 2009-2012,**
- b) **prohloubení komunikace s odbornou veřejností vybudováním badatelny a zpřístupněním studijního depozitáře stavebních a architektonických prvků,**
- c) **dobudování a rozvoj konzervátorského pracoviště,**
- d) **dobudování a rozvoj digitalizačního a dokumentačního pracoviště (digitalizace, fotoatelier) 2009-2012,**
- e) **postupné přebírání archeologických nálezů již shromážděných jinými archeologickými institucemi podle z. 20/1987 Sb. ve znění novely 1/2005 Sb. a jejich ukládání v depozitárním areálu Vojtěchov od roku 2009 průběžně,**
- f) **příprava projektu Pražského archeologického muzea, jehož součástí by byly i otevřené depozitáře významných součástí archeologických sbírek 2009-2014.**

Z hlediska dalšího rozvoje našich sbírkových fondů bude naplňován „Rámcový plán sbírkotvorné činnosti a další práce se sbírkami Muzea hlavního města Prahy pro léta 2005-2010“, který bude rozšířen do roku 2014 tak, aby další plán časově odpovídal střednědobému strategickému plánování vývoje muzea (koncepti pro další období).

2. 2. Objekty

V minulém období muzeum rozvíjelo svoji činnost v objektech Kožná, hlavní budova Na Poříčí, Müllerova vila, Výtoň, v areálu odborných pracovišť a depozitářů ve Stodůlkách, depozitárním areálu ve Vojtěchově a v dočasně pronajatém objektu Buštěhrad – Bouchalka; V tomto období byl učiněn výrazný pokrok v oblasti tzv. informačních technologií a ve vybavení objektů výpočetní technikou. Nejprve bylo síťově propojeno ředitelství v Kožné s areálem Stodůlky, později i s hlavní budovou, Müllerovou vilou, Výtoní a Vojtěchovem.

V letech 2009-2014 budou největší změny probíhat v depozitárních areálech Stodůlky a Vojtěchov a dále bude dle již zpracovaného podrobného harmonogramu probíhat intenzivní příprava a od roku 2013 vlastní rekonstrukce hlavní budovy muzea Na Poříčí včetně stavby nové muzejní budovy v její bezprostřední blízkosti.

Kožná

V tomto objektu sídlí v současné době ředitelství muzea, provozně-ekonomické oddělení (včetně skladu MTZ), oddělení prezentace muzea, oddělení archeologických sbírek – středověká sekce, větší část pracovníků oddělení historických sbírek včetně depozitářů fotografií, negativů a pohlednic, knihovna (více než 20 tisíc svazků) a spisovna muzea.

V roce 2005 byly definitivně soudně dořešeny restituční nároky vznesené na tuto nemovitost potomky původních majitelů, rodiny Kischovy. Po téměř 2 roky trvajícím jednání zřizovatele s Ministerstvem kultury ČR bylo potvrzeno většinové vlastnictví hl.m.Prahy (56,67 %). Muzeum v současné době užívá celý objekt kromě sklepů a půdy, s částí spoluvlastníků má uzavřenu nájemní smlouvu, s další spoluvlastnicí (paní E. Rabinovitz) na přípravě nájemní smlouvy usilovně pracuje. Rádi bychom ve spolupráci s naším zřizovatelem dospěli k ukončení vleklých soudních sporů s touto spoluvlastnicí do konce roku 2008.

Během roku 2009, po dokončení výstavby objektu „E“ ve Stodůlkách, se z této budovy budou moci pracovníci oddělení historických sbírek a posléze i zbývající sbírky tohoto oddělení zde dosud umístěné přestěhovat do Stodůlek. Poté dojde k sestěhování pracovníků v objektu Kožná do 2. a 3. nadzemního podlaží a uvolnění 1.nadzemního podlaží, které již nadále nebudeme užívat a bude moci být společně s ostatními spoluvlastníky pronajato. V roce 2011 dojde k přestěhování knihovny, která sídlí v přízemí objektu, do Stodůlek – uvolněný prostor bude moci být také pronajat. Pokud by se nepodařilo nalézt nájemce pro uvolněné prostory, bude to i tak pro muzeum znamenat, že se sníží rozloha muzeem užívaných ploch v objektu a tedy i částka placená spoluvlastníkům za užívání jejich spoluvlastnického podílu.

Hlavní budova Na Poříčí

Stálá expozice, věnovaná dějinám Prahy, zahrnuje období od pravěku až do roku 1784. Další období zatím není pro nedostatek výstavních prostor prezentováno stálou expozicí, ale pouze prostřednictvím krátkodobých výstav. V roce 2007 byl nově instalován Langweilův model Prahy v upravené vitrině, zaručující mu optimální klima i osvětlení, zároveň byl nově upraven i celý sál. Do konce roku 2008 budou v tomto sále pro návštěvníky zprovozněny dva „kiosky“ s interaktivní prezentací Langweilova modelu a v přízemí malé 3D kino – výsledky unikátního projektu digitalizace tohoto modelu.

V souvislosti s přestěhováním některých pracovišť do areálu Stodůlky byly veřejnosti zpřístupněny další prostory naší největší expoziční a výstavní budovy. Jedná se především o víceúčelový sál v 1. podlaží se zabudovanými kamennými fragmenty ve zdech (původní textilní konzervátorská dílna), který byl v roce 2004 cíleně upraven pro první hmatovou výstavu; průběžně je však využíván nejen pro tento typ výstav, ale také pro další muzejní programy a dílny určené především dětem a mládeži. V jeho těsné blízkosti se nachází tzv. „mučírna“, která byla součástí původní expozice při otevření muzejní budovy veřejnosti v roce 1900. Po roce 2005, kdy se ve vedlejší sále uskutečnila výstava fragmentů z původní výzdoby Prašné brány, v ní byly některé fragmenty trvale instalovány a byla zpřístupněna návštěvníkům.

Ještě v letošním roce by mělo být realizováno slavnostní noční osvětlení objektu – jakožto významné památky našeho hlavního města, která byla zařazena do generelu slavnostního osvětlení města Prahy.

Stále platí, že více než 100 let stará budova již akutně potřebuje celkovou rekonstrukci. Vzhledem k potřebě řešit jako prioritu optimální uložení sbírek (výstavba depozitáře „E“ ve Stodůlkách a další dostavba Vojtěchova) a přijetí záměru vystavět v bezprostřední blízkosti historické budovy novostavbu, určenou především pro atraktivní prezentaci Langweilova modelu Prahy a umístění všech provozů, které nemusí být v budově historické, došlo k celkovému posunutí termínu rekonstrukce hlavní budovy muzea. Během uplynulého období byly důkladně zpracovány všechny potřebné podklady pro přípravu a realizaci tohoto, pro muzeum zatím nejnáročnějšího, investičního záměru. Hlavním městem Prahou bylo zažádáno o změnu územního plánu v souvislosti s plánovanou novostavbou. V současné době připravujeme architektonickou soutěž na rekonstrukci a dostavbu hlavní budovy.

Rámcově jsou cíle rekonstrukce a dostavby hlavní budovy, která by měla probíhat v letech 2013-2015, tyto:

- **maximální otevření muzea návštěvníkům – nejen kvalitní expozice, výstavní program a muzejní programy, ale i kvalitní a komfortní návštěvnické zázemí (nové sociální zařízení s dostatečnou kapacitou, šatna s uzamykatelnými boxy, kavárna, muzejní obchod, hrací koutek pro děti),**
- **kvalitní řešení a realizace rekonstrukce historické budovy, kdy bude zachována původní, památkově chráněná architektura, odstraněno vše, co ji hyzdí a zároveň bude modernizován provoz této budovy; maximální uvolnění prostor pro expozice; řešení bezbariérového přístupu do budovy a pohybu po budově,**
- **novostavba, ve které bude prezentován Langweilův model Prahy s využitím výsledků jeho digitalizace jako hlavní bod nové expozice pražského urbanismu; dále zde budou výstavní prostory, sídlo oddělení prezentace muzea a provoz těchto budov, podzemní spojovací trakt s připojeným parkovištěm, který bude využit nejen k propojení obou nadzemních budov, ale budou v něm i další prostory pro prezentaci muzea (dětské muzeum s dílnou, výstavní sál...).**

Müllerova vila – Národní kulturní památka

*Již osmý rok mají domácí i zahraniční návštěvníci možnost navštívit tento „nejkrásnější dům“ architekta Adolfa Loose, jehož památková obnova získala ocenění Evropské unie pro kulturní dědictví, cenu Europa Nostra. V objektu je umístěno hojně navštěvované **Studijní a dokumentační středisko Adolfa Loose a moderní architektury**, které vyvíjí svoji činnost pod vedením kurátorky vily.*

Ze strany muzea je a nadále samozřejmě bude dbáno na pečlivou údržbu tohoto objektu a památkový a restaurátorský dohled při všech restaurátorských a technických pracích. Stejně jako v letech předchozích bude vždy s dostatečným předstihem a po konzultacích s odpovědným zástupcem Národního památkového ústavu plánována potřebná údržba.

Výtoň

*Ve správě muzea je od roku 1939; od znovuotevření v roce 2003 mohou návštěvníci zhlédnout **expozici zaniklého Podskalí, voroplavby a paroplavby na Vltavě**. V minulém roce bylo realizováno noční osvětlení objektu, což přispělo i k jeho lepší propagaci. V této expozici jsou v maximální možné míře využity pozoruhodné sbírky spolku Vltavan - Praha, který se již více než 130 let snaží uchovat podskalské tradice a na Výtoni sídlí. Letos jsme expozici obohatili o model parníku a do konce roku bude ještě instalován interaktivní model kola. Obohacením expozice nepochybně je i projekce archivních snímků, zachycujících*

Vltavu před zregulováním řadou přehradních nádrží, včetně života na řece. Stylová podskalská hospoda, nacházející se v přízemí, dotváří atmosféru posledního zbytku zaniklé rázovité pražské čvrti.

Na Výtoni kromě běžné údržby neplánujeme žádné větší stavební akce ani větší úpravy expozice.

Stodůlky

Muzeum rekonstruuje, dostavuje a užívá areál od roku 1994, kdy jej hlavní město Praha pro potřeby muzea zakoupilo jako náhradu za objekt zámečku Na Hanspaulce, ve kterém tradičně sídlilo archeologické oddělení muzea.

V současné době jsou v areálu Stodůlky budovy A – D, dokončuje se výstavba objektu E, ve kterém budou umístěny depozitáře pro nejcitlivější sbírky muzea a pracovníy odborných pracovníků oddělení historických sbírek.

V roce 2004 se do podkrovních prostor budovy C přechodně přestěhovala z hlavní budovy celá sbírka uměleckého řemesla, do budovy D se přestěhovaly konzervátorské dílny a provizorně i celá sbírka tisků umístěná původně v nevhodných prostorách v objektu Kožná. Zároveň sem byla přesunuta i část sbírek z bývalého depozitáře z Dolních Chaber (velká a malá dřevěná platika).

V roce 2009 bude dokončena výstavba objektu E, do kterého se přestěhují všichni kurátoři historických sbírek (z objektu Kožná i v rámci areálu Stodůlky). Postupně se sem budou stěhovat nejcitlivější sbírky muzea, stěhování by mělo proběhnout v letech 2009- 2011. Jednotlivé depozitáře jsou zde řešeny rozdílně s ohledem na povahu a potřeby ukládaného materiálu. V současné době se zpracovává studie a během roku 2009 bude zpracován projekt nového využití objektů A-D, který by měl být realizován v letech 2010-2011.

Hlavní priority 2009-2014 :

- a) dostavba objektu E; přestěhování pracovníků oddělení historických sbírek do kancelářské části objektu, přestěhování sbírek do příslušných nových depozitářů,**
- b) nově definované využití objektu D - centralizované konzervátorské pracoviště, digitalizační pracoviště, knihovna atd., a s tím spojené úpravy interiéru,**
- c) objekt C – nastěhování sbírky drobné sádrové plastiky a části sbírky kovů, vybudování depozitáře přírůstků a skladu výstavního fundusu, vybudování manipulačního prostoru v podkroví,**
- d) objekty A a B – v tomto období se stávající využití nezmění, perspektivně by se měly uvolnit v souvislosti s realizací projektu Pražského archeologického muzea především pro další potřeby oddělení historických sbírek a správy areálu.**

Vojtěchov (objekt bývalého Vojtěchova mlýna u obce Netvořice u Benešova)

Rozhodnutím Rady HMP a ZHMP byl objekt v roce 2002 zakoupen pro potřeby uložení sbírek Muzea hlavního města Prahy (muzeum ho mělo pronajatý od roku 1991, v současné době je v něm depozitář historických sbírek, archeologie, a lapidárium plastiky).

V roce 2006 byla dokončena rekonstrukce stávajících budov, tj. stodoly a mlýna. Obě budovy byly postupně vybavovány funkčním úložným zařízením, financovaným částečně z programu ISO Ministerstva kultury ČR, především posuvnými regály. Postupně jsou do nich ukládány ošetřené archeologické sbírky, zvláště ty, které nejsou tolik badatelsky a výstavně využívány. Historické sbírky s výjimkou plastiky v lapidáriu jsou zde uloženy pouze dočasně. Celý areál je efektivně vytápěn pomocí tepelných čerpadel systému země-vzduch.

Vzhledem k potřebě uložit narůstající množství archeologických sbírek, především těch, které budou postupně přebírány od jiných institucí, byla v letošním roce zahájena další výstavba

v tomto areálu. Do konce roku bude dokončena stavba nové montované haly-depozitáře pro sbírku kamenné a sádrové plastiky. Po přestěhování sbírky ze stávající haly, bude tato zbourána, aby uvolnila místo stavbě nové budovy – depozitáře pro archeologické sbírky.

V letech 2009-2010 bude postavena nová velkokapacitní budova pro uložení početných archeologických sbírek.

Hlavní priority 2009-2014 :

- a) zastěhování depozitáře pro sbírku kamenné a sádrové plastiky ze staré haly a z depozitáře Bouchalka 2009,**
- b) výstavba velkokapacitního depozitáře pro archeologické sbírky 2009-2010,**
- c) průběžné zastěhovávání nového depozitáře archeologickými nálezy přebíranými od jiných institucí 2011 a dále.**

Buštěhrad – Bouchalka

Pro koncepční řešení a koordinaci stěhování depozitářů, byla v roce 2002 z důvodu vyřešení prostorové nouze pronajata, jako provizorní depozitář, část objektu v areálu patřícímu organizaci hlavního města Prahy SEZAM. Je v ní umístěna část naší sbírky kamenné a sádrové plastiky.

Objekt Bouchalka přestaneme využívat po roce 2010, po dokončení úprav objektu C a D ve Stodůlkách a dostavbě depozitárního areálu Vojtěchov.

Celkové hlavní priority v této oblasti 2009-2014 :

- **Důkladná příprava a zahájení rekonstrukce a dostavby hlavní budovy Na Poříčí na základě výsledků architektonické soutěže**
- **Stodůlky – dokončení a zastěhování objektu E; zefektivnění fungování celého areálu depozitářů a odborných pracovišť muzea**
- **Stálá péče o Müllerovu vilu**
- **Stálá péče o budovu Výtoně**
- **Efektivnější využití objektu Kožná**

2. 3. Zaměstnanci

Zaměstnanci muzea, nebo-li muzejníci, jsou tím aktivním prvkem, který ve všech směrech zajišťuje činnost muzea, především práci se sbírkami a s ní související široké spektrum činností včetně prezentace široké návštěvnické obci.

V současné době je v našem muzeu 63 přepočtených zaměstnanců. Kromě toho spolupracuje s muzeem ještě řada externistů, ať už na dohody o pracovní činnosti, dohody o provedení práce či smlouvy o dílo.

V roce 2004 byla realizována zásadní organizační změna vnitřní struktury Muzea hlavního města Prahy, vyhlášená v prosinci 2003, která byla jedním z hlavních cílů koncepce muzea na předchozí období. Nově bylo zřízeno 20 pracovních míst, zrušeno bylo 12 pracovních míst, v důsledku organizační změny dostalo výpověď pro nadbytečnost 8 zaměstnanců. Na nově zřízená pracovní místa byli částečně převedeni stávající zaměstnanci, částečně byli přijati noví zaměstnanci (na místa, kde zaměstnanci z rušených pracovních míst nesplňovali požadované předpoklady). V dalších letech proběhlo ještě několik drobnějších organizačních změn. Celkově lze konstatovat, že se změněnou organizační strukturou bylo muzeum v tomto období schopno kvalitněji plnit své úkoly, zefektivnila se práce muzea a její výstupy.

V současné době jsou zaměstnanci rozděleni do několika oddělení a to odborných – oddělení historických sbírek, oddělení archeologických sbírek, oddělení vnitřních služeb; tato oddělení podléhají koordinaci hlavní kurátorky sbírek, která je náměstkyní ředitelky pro odbornou činnost. Dále máme oddělení ekonomické a oddělení provozu a správy budov, která podléhají koordinaci náměstkyně ředitelky pro ekonomiku a provoz muzea. Müllerova vila a oddělení prezentace muzea podléhají přímo řízení ředitelky muzea.

Z rozhodnutí Rady hlavního města Prahy z 15. 7. 2008 proběhne v Muzeu hlavního města Prahy **personální a organizační audit**, jehož výsledky budou známy k 31. 1. 2009. Výsledky tohoto auditu samozřejmě nemohu předjímat. Z jednoduché statistiky, která porovnává roky 1990 a 2007, jednoznačně vyplývá, že v muzeu pracuje téměř pořád stejný počet přepočtených zaměstnanců, přičemž jak počet sbírkových předmětů, tak i ekonomická agenda, narostly ve srovnávaném období o více než 100%. Výrazněji se zvýšil pouze počet zaměstnanců v oddělení prezentace, což však považuji za nezbytné a logické vzhledem k velkému rozšíření spektra i množství projektů pro návštěvnickou veřejnost.

V současné době jsou všichni zaměstnanci napojeni na **intranet**, jehož prostřednictvím probíhá efektivní vnitřní komunikace a oběh informací. se jim dostává důležitých informací. V letech 2009-2014 dojde k dalšímu rozšíření využití intranetu pro práci našich zaměstnanců – bude rozšířeno sdílení podstatných informací, např. všech platných vnitromuzejních směrnic a nařízení i důležitých informací k různým společným projektům.

Po dostavbě objektu E ve Stodůlkách a sestěhování pracovníků v Kožné počítáme také s plošným zavedením **kartových systémů**, které budou mj. sloužit i k evidenci pracovní doby.

Úsek hlavního kurátora sbírek – byl vytvořen na základě reorganizace od 1. 4. 2004. Na tomto úseku probíhá centrální evidence sbírek a veškerá právní agenda spojená se sbírkami. Dále sem patří knihovna a od roku 2008 také nově zřízené digitalizační pracoviště.

V období 2009-2014 by na tomto úseku měla být posílena především pozice digitalizačního pracoviště jak z hlediska jeho kvalitního vybavení, na jehož pořízení je možné z 50% získat grant z MK ČR, tak i z hlediska jeho personálního rozšíření.

Oddělení historických sbírek – v rámci tohoto oddělení je zajištěna komplexní správa sbírek při zachování personální odluky odborné a fyzické správy sbírek (v případě podsbírek uložených v objektu Kožná tato odluka bude realizována až po jejich přestěhování do Stodůlek). V rámci reorganizace byla přerozdělena odborná správa jednotlivých historických podsbírek.

Od roku 2009 začne v rámci oddělení fungovat pracoviště tradiční lidové kultury, kde bude položena váha hlavně na dokumentaci historie připojených pražských obcí. K velkým projektům tohoto období patří vybudování kompletního studijního depozitáře stavebních a architektonických prvků včetně obrazové databáze. V oblasti odborného zpracování sbírek bude důraz nadále kladen na zpracování a rozvoj jednotlivých sbírkových celků. V roce 2009-2010 proběhne nové uložení historických sbírek v objektu „E“ a ve Vojtěchově a následovat budou inventarizace a nové přerozdělení sbírek správcům depozitářů. Zaměříme se na posílení správy sbírek a její evidence, přičemž největší důraz bude v této fázi položen na obrazové dokumentaci sbírek v nově vybaveném a vybudovaném digitalizačním pracovišti

Oddělení archeologických sbírek – neformálně se člení na úsek sbírek a úsek terénního výzkumu. Po utlumení terénního výzkumu v důsledku reorganizace vznikla nově místa

kurátorů archeologických sbírek. Převážná většina pracovníků tohoto oddělení se nyní věnuje správě, evidenci a zpracování archeologických sbírek. Na úseku terénního výzkumu již pracují pouze 1,2 archeologové.

Současná kapacita úseku sbírek je a také v následujícím období bude plně zaměřena na průběžné zkvalitňování správy a evidence vlastních sbírek a na průběžné zpracování v minulosti nahromaděných vlastních výzkumů. Důraz bude kladen na systematické vytváření obrazových katalogů jednotlivých významných a frekventovaných částí archeologických sbírek jako prostředku ke zkvalitnění sbírkové databáze a širšímu zpřístupnění těchto předmětů pro badatelské a prezentační účely a zároveň posílení jejich ochrany. V letech 2009-2010 bude rovněž prioritou zpracování funkční metodiky přebírání a ukládání archeologických nálezů od jiných institucí. V průběhu celého období 2009-2014 budeme kromě rozvoje dosavadních prezentačních aktivit pracovat též na projektu Archeologického muzea. Vzhledem k stále velkému objemu dosud nezpracovaných starých výzkumů, ale zejména s ohledem na perspektivu přebírání archeologických nálezů od jiných institucí a s tím spojených úkolů ukládat, předepsaným způsobem evidovat a spravovat tyto obrovské objemy sbírkových předmětů je zřejmé, že bude třeba oddělení archeologických sbírek v dalších letech personálně posílit. Konkrétní představa o rozsahu této potřeby bude známa v závěru roku 2010 a bude výsledkem propracování metodiky přebírání.

Oddělení vnitřních služeb – zahrnuje konzervátorské dílny, fotoatelier, zajištění dopravy sbírkových předmětů; zajišťuje ošetření sbírkových exponátů včetně metodické pomoci na úseku uložení sbírek, fotodokumentaci pro oddělení sbírek i oddělení prezentace muzea. V oblasti konzervace a restaurování bude položen důraz na zkvalitnění odborného přístupu k této problematice a na získání moderního vybavení konzervátorských dílen. Posílí úloha fotografického pracoviště jako součásti digitalizačního pracoviště a bude věnována pozornost soustavné cílené obrazové dokumentaci větších sbírkových celků.

Müllerova vila – kurátorka je i vedoucí stále více veřejností využívaného dokumentačního centra. Návštěvníkový provoz zajišťuje asistentka kurátorky.

Personální zajištění provozu vily i studijního a dokumentačního centra zůstane beze změn. Nadále budeme pečlivě vybírat průvodce – v Müllerově vile provádějí odborně vzdělaní, jazykově vybavení (angličtina, němčina) vysokoškoláci.

Oddělení prezentace muzea - v poslední době došlo ke značnému rozšíření činnosti a zároveň vyprofilování náplní práce jednotlivých zaměstnanců, které se také personálně obměnilo. Výrazně byla posílena pedagogická činnost na tomto úseku – v současnosti máme dvě muzejní pedagožky. Vzhledem k rostoucímu počtu výstavních projektů v současné době vykonávají činnost produkční čtyři zaměstnankyně, propagaci muzea se intenzivně věnuje jedna zaměstnankyně. Nově přibylo i interní zajištění publikační a ediční činnosti. PR muzea je zajišťováno interními zaměstnanci i na základě externí spolupráce.

Pro další období bude třeba se více zaměřit na marketing muzea, kterému by se měl věnovat nový zaměstnanec. Jinak by náplně stávajících zaměstnanců měly zůstat stejné.

Oddělení ekonomiky a oddělení provozu a správy budov - v rámci reorganizace bylo rozděleno velké provozně-ekonomické oddělení na samostatné ekonomické oddělení a oddělení správy a provozu budov, i když v současné době řídí obě oddělení stejná

zaměstnankyně, která je náměstkyní ředitelky pro provozně-ekonomickou oblast. V uplynulém období došlo ještě k další reorganizaci v rámci ekonomického oddělení – účetnictví je zajišťováno externě, změnila se náplň práce jednotlivých zaměstnanců v oddělení. Celkově mohu konstatovat, že v této podobě je ekonomické oddělení schopno kvalitně zvládat stále narůstající ekonomickou agendu muzea.

V blízké budoucnosti – možná již v roce 2009 - bychom chtěli řešit v ekonomické agendě digitalizaci účetních dokladů, především faktur a nastavit elektronický oběh těchto dokladů s elektronickou autorizací. Toto opatření by ušetřilo čas vedoucích zaměstnanců, který nyní musí obětovat kvůli nutnosti odsouhlasení účetních dokladů v ekonomickém oddělení. Dále bychom rádi rozšířili použití vnitřního intranetu o další ekonomické soubory a o soubory s údaji o budovách a provozních záležitostech. Tímto by se měl šetřit čas odborných pracovníků (díky jednoduchému přístupu k informacím) a mělo by být zajištěno rozšíření jejich znalostí a znalostí o muzeu - v tomto případě ekonomických, personálních, provozních apod.

Pro rozvoj muzea je nezbytné **další vzdělávání zaměstnanců a s tím související zvyšování jejich kvalifikace.**

Zaměstnanci odborných oddělení se pravidelně zúčastňují odborných konferencí a seminářů, nejen v České republice, ale i v zahraničí. Pro účast na zahraničních konferencích je, a nadále bude, nutnou podmínkou přednesení vlastního odborného příspěvku. Muzeum podporuje studium především těch zaměstnanců, kteří přispívají k rozvoji nových muzejních aktivit (např. studium muzeologie na Masarykově univerzitě v Brně nebo Institutu fotografie v Opavě...). Na tomto místě považuji za důležité připomenout, že Muzeum hlavního města Prahy se aktivně zapojuje prostřednictvím svých pracovníků jak do činnosti ICOMu – Mezinárodního výboru muzeí při UNESCO (ředitelka je od roku 2006 předsedkyní Českého výboru ICOM), tak Asociace muzeí a galerií (ředitelka je od roku 2000 předsedkyní pražské krajské sekce AMG, zaměstnanci odborných oddělení se aktivně zapojují do činnosti oborových komisí AMG, řada zaměstnanců absolvovala školu muzejní propedeutiky pořádanou AMG od roku 2003).

Podstatným faktorem v této oblasti je také otázka **odměňování. Muzeum již od roku 2003 má limit mzdových prostředků.** Limit prostředků na platy bohužel při pouze částečném pokrytí řady zákonných navýšení mzdových tarifů ze strany zřizovatele nevytváří prostor pro možnost objektivnějšího ohodnocení zaměstnanců, ať už formou odpovídajícího vyššího osobního ohodnocení či zasloužených mimořádných odměn. Průměrný plat je v muzeu, kde téměř polovina zaměstnanců jsou vysokoškoláci a polovina středoškoláci při věkovém průměru necelých 50 let, v současné době poměrně nízký - 20 952 Kč – tedy pod celostátním průměrem.

Nadále budeme podporovat takové to zvyšování kvalifikace a další vzdělávání zaměstnanců, které je v zájmu dalšího rozvoje muzea. Budeme dbát na maximální informovanost pracovníků muzea nejen na základě osobní ale i elektronické komunikace.

V oblasti odměňování bychom rádi odstranili zaostávání průměrné mzdy v muzeu za celostátním průměrem a získali více prostředků pro osobní ohodnocení zaměstnanců. Současná nízká výše pohyblivé složky mzdy neumožňuje odpovídajícím způsobem rozlišit kvalitu jejich pracovního výkonu.

Hlavní úkoly, které nás v této oblasti v uvedeném období čekají jsou :

- optimalizace funkční struktury zaměstnanců muzea,
- rozšíření využití intranetu pro další oblasti činnosti,
- další vzdělávání zaměstnanců v zájmu rozvoje muzea,
- dosažení a udržení průměrné mzdy minimálně na celostátní úrovni.

2.4. Muzeum a hlavní město Praha

Hlavní město Praha, které je zřizovatelem muzea od jeho založení, je v celé dosavadní historii dalším důležitým prvkem existence a rozvoje muzea. Muzeum hlavního města Prahy patří z hlediska aktuální kulturní politiky města "... ke kulturnímu standardu evropských metropolí, je součástí páteřního systému městské kultury Prahy. K jejímu rozvoji činí město aktivní opatření, zabezpečující vysokou kulturní a uměleckou hodnotu jím zřizovaných a přímo podporovaných kulturních služeb." (KKP str. 17 a str. 18)

Muzeum hlavního města Prahy je příspěvkovou organizací, menší část své činnosti financuje z vlastních tržeb (v posledních letech 12-15 %), větší část je financována neinvestičním příspěvkem města Prahy (85 – 88 %). Menší investice jsou pokrývány z investičního fondu muzea, tvořeného z odpisů; větší investiční akce financuje město Praha formou investičních dotací. V minulých pěti letech jsme také každoročně na základě námi zpracovaných žádostí získávali dotace z Ministerstva kultury ČR – v rámci programu ISO (integrováný systém ochrany kulturního dědictví) - a také další dotace a sponzorské dary určené především na naše výstavy a publikace (od MK ČR, MPSV ČR, různých institucí a rovněž ze soukromého sektoru).

Dařilo se nám rok od roku zvyšovat návštěvnost především v naší hlavní budově. (2003-69 531 návštěvníků; 2007-87 391 návštěvníků). Základem tohoto vývoje se stala kvalitní dramaturgie výstav a značné rozšíření spektra dalších projektů určených veřejnosti. Podařilo se nám také rozšířit propagaci našich aktivit.

Pro následující léta bude v této oblasti naším hlavním úkolem až do předpokládaného zahájení rekonstrukce naší hlavní budovy Na Poříčí v roce 2013 pokračovat ve zvyšování návštěvnosti v hlavní budově (kvalitními výstavami, dalšími aktivitami pro veřejnost, rozšířením propagace a marketingu) a zvýšenými tržbami pokrýt především náklady na účinnější propagaci.

Úkolem, který přetrvává z předchozího období, bude co nejvíce využívat možnosti financování jak práce se sbírkami, tak i programů pro veřejnost, prostřednictvím grantů a spolupráce s partnery – sponzory.

V několika následujících letech se hlavní město Praha bude nadále intenzivně zabývat transformací svých příspěvkových organizací, především divadel. Pro transformaci Muzea hlavního města Prahy v jiný typ organizace v současné době neexistuje odpovídající právní rámec. V letošním roce byl pracovní skupinou na Ministerstvu kultury ČR zpracován návrh věcného záměru zákona o veřejnoprávních institucích v oblasti kultury, o kterém je v současné době diskutováno. Podle tohoto zákona (samozřejmě po jeho schválení) by zřejmě mohly být transformovány i organizace našeho typu. V minulém roce bylo zřizovatelem uvažováno i o možném propojení Muzea hlavního města Prahy a Galerie hlavního města Prahy, od tohoto záměru však bylo v letošním roce ustoupeno, což bylo kladně hodnoceno jak oběma organizacemi, tak především odbornou veřejností. Já osobně vidím cestu ve výraznější profilaci obou institucí a jejich samostatném rozvoji, který může významně přispět ke vnímání Prahy jako jedné z významných kulturních evropských metropolí.

3. Prezentace Muzea hlavního města Prahy

Prezentace každé instituce, obzvláště pak instituce kulturní jakou je i naše muzeum, která je v převážné míře financována z veřejných prostředků hlavního města Prahy, velkou měrou rozhoduje o tom, jak vnímá danou instituci veřejnost. Je nutné uvědomit si, že z pohledu odborné i široké veřejnosti poskytuje muzeum určitý druh veřejné služby. Jsou lidé, kteří tuto službu cíleně vyhledávají, ale naprosté většině populace musí být odpovídajícím způsobem nabídnuta.

Muzeum hlavního města Prahy učinilo v uplynulém období řadu kroků směřujících k rozvoji této oblasti naší práce, ale jsem si vědoma, že i přesto nás hodně práce ještě čeká. Jako jeden z hlavních cílů jsme si pro toto období stanovili rozšíření a zkvalitnění nabídky pro veřejnost. O postupném přibližování se k tomuto cíli svědčí nejen počet výstav, publikací, přednášek a programů pro děti, ale především s tím související zvyšující se návštěvnost muzea a kladné ohlasy v médiích. Důležití z hlediska prezentace jsou v podstatě všichni naši pracovníci – jak kurátoři sbírek i externí spolupracovníci, kteří projekty odborně naplňují obsahem a dávají jim formu, tak i pracovníci oddělení prezentace muzea, kteří je organizačně zabezpečují ve spolupráci s odbornými odděleními a ekonomicko-provozním oddělením. Významnou měrou pak ke vnímání muzea přispívají zaměstnanci provozu (kustodi, prodejci publikací, šatnáři, vrátní), kteří jsou většinou těmi prvními, a často i jedinými, zaměstnanci muzea, se kterými se návštěvník setká. Proto jsme se zaměřili na zlepšení komunikace s těmito těmito pracovníky a rámci pravidelných pracovních setkání s nimi, například prostřednictvím instruktážních komentovaných prohlídek našich výstav a expozic, se snažíme společně nalézt co nejlepší přístup k našim návštěvníkům.

Zlepšila se i propagace muzea, rozšířily se ohlasy našich projektů v médiích, hodně návštěvníků hledá informace na našich webových stránkách. V minulém roce jsme začali intenzivně pracovat na jednotném vizuálním stylu, který našemu muzeu téměř zcela chyběl. V roce letošním byl základ nového vizuálního stylu představen při příležitosti 125. výročí otevření prvních expozic muzea veřejnosti. V současnosti je rozpracováván do jednotlivých výstupů.

Postupně se zapojujeme do aktivit cestovního ruchu. Kromě inzerce v řadě kulturních přehledů je návštěva naší hlavní budovy a Výtoně i součástí nabídky několika turistických karet. Od července letošního roku jsme se také zapojili do Cool tour linky, speciální autobusové linky, kterou provozuje Dopravní podnik hlavního města Prahy ve spolupráci s Národní galerií, Národním muzeem a nyní i našim muzeem. Tato linka jedenkrát měsíčně nabízí svým účastníkům speciální program, ve kterém jsou propojeny objekty zmíněných tří institucí vždy s novým programem. Cool tour linka má velkou propagaci (hlášení v metru 3x za hodinu čtyři dny před jejím konáním) a i značný ohlas a je i naší velmi účinnou propagací. Jedním z důležitých momentů vývoje v tomto období bylo stanovení hlavních cílových skupin, na které jsou a budou naše projekty zaměřeny. Těmito cílovými skupinami jsou děti, mládež, rodiny s dětmi a tradičně senioři. K těmto skupinám budou stále více směřovat naše produkty.

Pozitivní vnímání našeho muzea veřejností, ke kterému dochází na základě jeho prezentačních a komunikačních aktivit, považuji za naprosto zásadní podmínku dalšího rozvoje Muzea hlavního města Prahy. Jaký je současný stav a jaké jsou možnosti jak toto vnímání zlepšit – to byla otázka, kterou jsme si s kolegy z vedení muzea před časem položili. Tak se objevila potřeba objektivně zhodnotit naši dosavadní činnost z tohoto hlediska. Zároveň jsme věděli, že objektivní zhodnocení nemůžeme zpracovat sami o sobě.. Proto jsme

v minulém roce přistoupili ke spolupráci se společností Cultureplus, spol. s r.o., která poskytuje kompletní konzultační služby v oblasti managementu kulturního bohatství. Společně jsme pak zpracovali novou **Prezentační a komunikační strategii Muzea hlavního města Prahy, která je základní přílohou této celkové koncepce pro období 2009-2014**. Úkolem této strategie je definovat principy a nástroje komunikace a prezentace muzea pro srozumitelné a jasné sdělení informací o identitě, aktivitách a poslání Muzea hlavního města Prahy, jeho vztahu k městu, Pražanům a návštěvníkům Prahy i ke zřizovateli.

Hlavní priority 2009-2014 :

- a) **prezentace nově vymezené identity muzea,**
- b) **použití jednotného vizuálního stylu na všechny produkty muzea,**
- c) **důraz na pražský patriotismus, zintenzivnění role muzea v rámci komunitního života města,**
- d) **rozšíření marketingových aktivit,**
- e) **širší zapojení do cestovního ruchu.**

3.1. Prezentační produkty

Muzeum hlavního města Prahy se veřejnosti prezentuje celou řadou produktů. Patří mezi ně výstavy, publikace, jednotlivé přednášky i přednáškové cykly, programy a dílny pro děti a od prosince roku 2008 i činnost „Muzea pro děti“.

Výstavy – v uplynulém období byla realizována poměrně promyšlená dramaturgie výstav. Byla ustavena výstavní rada, která schvalovala či zamítala výstavní záměry předkládané jak kurátory sbírek muzea, tak externími zájemci o uspořádání výstav. Hlavním kritériem přijímaných projektů bylo téma Prahy – ať už se jednalo o výstavy s vysloveně pražskou tematikou, či představující zajímavé sbírky pražských sběratelů či významné pražské osobnosti. Postupně se zvyšoval počet výstav pořádaných z vlastních sbírek v hlavní budově muzea – díky zvyšujícím se tržbám v důsledku vyšší návštěvnosti i získávání jiných zdrojů financování než z příspěvku zřizovatele (2003- 2 výstavy; 2004- 3 výstavy; 2005- 3 výstavy; 2006- 3 výstavy ; 2007- 4 výstavy; 2008- 5 výstav). Byli jsme také spolupořadatelé výstav mimo hlavní budovu muzea, především s Archivem hlavního města Prahy, ale i dalšími kulturními, především muzejními institucemi.

Nadále budeme pokračovat v promyšlené dramaturgii výstav. V souvislosti se snahou atraktivní formou prezentovat především bohaté sbírkové fondy našeho muzea, budeme stále získávat partnery výstavních projektů, kteří by tyto projekty finančně, věcně či mediálně podpořili.

Publikace – během posledních čtyř let jsme ustoupili od dřívější podoby vydávání katalogů k výstavám z našich sbírek. Publikace, které k výstavám vydáváme, jsou nejen katalogem výstavy, ale i knihou na dané téma. Pro některé se nám podařilo získat partnery, kteří se na jejich vydání významně finančně podíleli (např. u publikace Smíchov-město za Újezdskou branou autora Jana Jungmanna). U jiných se nám podařilo najít renomovaného spoluvydavatele (např. Starou Prahou Václava Jansy autorky Pavly Státníkové). Vyšly také další svazky řady sborníků *Archaeologica Pragensia* a *Historica Pragensia*.

V uplynulých dvou letech zvolená strategie vydávání publikací k výstavám, které nejsou jen pouhým katalogem výstavy, ale knihou na dané téma a které často spoluvydáváme

s renomovaným nakladatelstvím, se ukázala jako velmi efektivní, a proto v ní budeme pokračovat. Jen v příštím roce by tak měly být vydány publikace k výstavám „Pražská mincovna“ a „Medaile 19. století“ ve spolupráci s nakladatelstvím Kant. Také budeme pokračovat ve vydávání odborných sborníků *Archaeologica Pragensia* a *Historica Pragaensia*.

Propagační předměty na prodej

V uplynulém období jsme o něco rozšířili nabídku pro návštěvníky jak hlavní budovy muzea, tak i Müllerovy vily a Výtoně. Kromě publikací máme v prodeji pohlednice námi vydané i v komisním prodeji, záložky s tematikou Prahy, vydali jsme kopie akvarelů Václava Jansy. Ve spolupráci s firmou Sparkys budou na prodej vyrobeny kopie středověkých hraček – konička a okariny.

Budeme rozšiřovat spektrum těchto předmětů – velkou příležitostí budeme mít v souvislosti s ukončením projektu digitalizace Langweilova modelu Prahy, kdy pro návštěvníky do prodeje připravujeme hru pro děti, DVD s filmem o digitalizaci a 3D procházkou modelem, magnety, trička a další předměty. Uvažujeme i o kopiích dalších sbírkových předmětů.

Přednášky a přednáškové cykly – pokračovaly především cykly *Akademie volného času*, v každém školním roce probíhaly dva až tři cykly na témata spojená s historií Prahy. Tyto cykly byly hojně navštěvovány, u některých témat jsme stěží stačili uspokojit poptávku.

Akademie volného času bude pokračovat novými cykly, každoročně by měly proběhnout dva až tři cykly. Po uzavření hlavní budovy pro veřejnost v souvislosti s její rekonstrukcí v roce 2013 bychom v přednáškové činnosti měli pokračovat – budeme hledat partnera pro tuto nejen mezi seniory oblíbenou aktivitu, který by nám poskytl vhodný prostor pro přednášky.

Programy a dílny pro děti – v této oblasti došlo k velice výraznému nárůstu, rozšířilo se i spektrum programů. Pravidelně probíhaly programy s archeologickou tematikou, o který je velký a stále rostoucí zájem především ze strany základních škol, přibývaly i programy prezentující naše historické sbírky, které jsou určeny nejen základním a středním školám, ale i školám mateřským. Program pro děti pravidelně probíhá i v expozici *Zaniklé Podskalí*. Vory a lodě na Vltavě na Výtoni. Velký zájem byl také o programy o partnerských městech Prahy a programy o národnostních menšinách, žijících v Praze.

V období 2009-2014 předpokládáme další nárůst programů pro děti a mládež – a to jak spektra, tak i množství těchto programů. Děti, mládež a rodiny s dětmi jsou jednou z našich hlavních cílových skupin, a proto nestačí, že k nám do muzea přijdou, ale musíme intenzivně pracovat na tom, aby se k nám rádi vraceli.

Muzeum pro děti – na tomto projektu, který je vyjádřením našeho zaměření na děti a mládež a rodiny s dětmi, pracujeme již od roku 2006, základní expozice bude otevřena do konce roku 2008. Děti se tu ocitnou ve středověké domácnosti, se kterou se hravou interaktivní formou budou seznamovat.

3. 2. Prezentace muzea a hlavního města Prahy v zahraničí, mezinárodní spolupráce

*V uplynulých letech se uskutečnilo několik výstav ze sbírek MMP v zahraničí, nejčastěji nás reprezentovala výstava „Adolf Loos – Müllerova vila“ (Paříž 2002, Londýn 2003, Brusel a Haag 2004, Frankfurt n. Mohanem a Berlín 2005, Chicago 2006). Letos poprvé jsme se v zahraničí prezentovali také jednou z našich hmatových výstav s názvem **Šaty dělají pračlověka**, kterou jsme zapůjčili do britského Southamptonu.*

V hlavní budově muzea se uskutečnila řada výstav připravených se zahraniční účastí (Adolf Loos – Le Corbusier; Raumplan versus Plan Libre; Češi v Americe, Múzy na frontu). Na podzim letošního roku bude v rámci Dnů Moskvy v Praze prezentována výstava Moskevská secese. Doba a styl.

Zapojili jsme se do řady dalších mezinárodních projektů doma i v zahraničí.

Do budoucna bychom rádi spolupracovali především s městskými muzei hlavních evropských měst. Tuto ideu však budeme moci realizovat až po definitivním umístění našich do stálého uložení. V nejbližší budoucnosti se totiž budeme muset věnovat především stěhování téměř všech historických a značné části archeologických sbírek v souvislosti s dostavbou depozitářů a novou dislokací sbírek.

Nadále bude moci muzeum reprezentovat výstava „Adolf Loos – Müllerova vila“ a dále i výstava „Adolf Loos – Dílo v českých zemích“, která byla připravena pro letošní rok. Zvažujeme i putovní podobu velmi úspěšných výstav „Zmizelá Praha Jana Minaříka-Století na tváři města“ a „Starou Prahou Václava Jansy“, které konfrontovaly historickou podobu Prahy se současnými fotografiemi Ondřeje Poláka.

4. Hlavní strategické cíle Muzea hlavního města Prahy pro období 2009-2014

Pro období 2009-2014 má Muzea hlavního města Prahy následující hlavní strategické cíle:

- **Stodůlky – po dokončení objektu E celkové nově definované využití celého areálu depozitářů a odborných pracovišť muzea**
T: dokončení objektu E 2009, nastěhování pracovníků a sbírek 2009-2010, projekt a realizace úprav objektů C a D 2009-2010, nově definované využití C a D 2011-2012, příprava úprav objektů A a B – v závislosti na realizaci projektu Pražského archeologického muzea
- **Vojtěchov – realizace dostavby depozitárního areálu 2009-2010**
výstavba nového depozitáře včetně vybavení
- **Hlavní budova muzea – příprava a zahájení rekonstrukce a dostavby**
T: vyhodnocení architektonické soutěže a zadání zhotovení projektové dokumentace (podle zákona o veřejných zakázkách) 2009, projekty všech stupňů 2009-12, soutěž na generálního dodavatele 2012-13, vystěhování budovy 11/2012-2/2013, zahájení rekonstrukce 3/2013, soutěž na architekta a zhotovitele nových expozic 2014, dokončení stavebních prací 10/2014, instalace nových expozic a vybavení provozních prostor 2015, otevření pro veřejnost 27. září 2015 (115. výročí otevření hlavní budovy pro veřejnost)
- **Pražské archeologické muzeum – příprava projektu 2009-2014**
- **Sbírky – definitivní uložení historických sbírek 2009-2012**
T : uložení nejcitlivějších sbírek muzea v objektu D 2009-2010; uložení sbírky kamenné a sádrové plastiky v novém lapidáriu ve Vojtěchově 2009;
- **Archeologické sbírky –přejímání a ukládání 2009-2014**

Zpracování metodologie přebírání archeologických nálezů 2009; ukládání přebíraných sbírek v depozitářích ve Vojtěchově 2010-2014

- **Prezentace muzea – používání jednotného vizuálního stylu** ve všech oblastech činnosti muzea 2009-2014; **další rozšíření spektra programů pro veřejnost** 2009-2014
- **Muzeum pro děti** – dokončení 2. části 2009; uvádění pravidelných programů 2009-2014

Realizování strategických cílů, stanovených v této koncepci na léta 2009-2014, by mělo Muzeu hlavního města Prahy pomoci stát se přátelskou a otevřenou kulturní institucí, živě komunikující s návštěvníky, která uchovává a vypráví historii Prahy a Pražanů a je významnou součástí domácího i evropského kulturního prostředí.

Dosažení těchto cílů je v souladu s koncepcí kulturní politiky hlavního města Prahy, která : „...předpokládá, že Praha nadále bude významným evropským městem, které střeží a rozvíjí svoje kulturní bohatství, ochraňuje a udržuje kulturněhistorické dědictví tak, aby se nadále zkvalitňoval život Pražanů i návštěvníků města a aby byla posílena mezinárodní prestiž Prahy.“ (KKP str. 33)

V Praze, dne 30. září 2008

PhDr. Zuzana Strnadová
ředitelka muzea